

PEXESO

Příloha k výukovým
materiálům *Do ptačích
parků za poznáním 1.*

Příprava:

Pro opakované použití
jako pexeso vytiskněte
2x, rozstříhejte a velké
kartičky zalaminujte.
Informace na bočním
pruhu jsou určeny
pro lektory
jako pomocné.

Materiál vznikl v rámci projektu
Do ptačích parků za poznáním.
Tento projekt byl podpořen
Ministerstvem životního
prostředí, nemusí vyjadřovat
stanoviska MŽP.

Ministerstvo životního prostředí

© Česká společnost
ornitologická 2025,
www.birdlife.cz; připravila
Gabriela Dobruská, fotografie:
Canva, Wikimedia Commons

Skřivan polní

Patří mezi typické zástupce polních ptáků. Jelikož původním biotopem tohoto druhu byla step, vyhledává otevřenou kulturní krajinu. V našich podmínkách je nejhojnější v pestré mozaice zemědělských kultur ale vyskytuje se také na loukách a pastvinách až do nadmořské výšky 1550 m.n.m nebo na výsypkách po těžbě. V hnízdním období se skřivani živí zejména bezobratlými, ve zbytku roku převažuje rostlinná strava, zejména semena a zelené části rostlin. Je převážně tažný, naši skřivani zimují zejména v západní a jihozápadní Evropě.

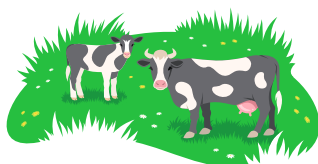
Výukové programy Ptačí parky

PEXESO

Výukové programy Ptačí parky

PEXESO

Moták pochop

Dravec o velikosti káně lesní, ale štíhlejší, s delším ocasem a křídly. Charakteristický je pro něj pomalý kolébavý let nízko nad zemí nebo vodní hladinou, typicky nad rákosinami, ve kterých obvykle hnízdí. Můžeme ho potkat i v otevřené kulturní krajině. Loví především hlodavce a ptáky, v době hnízdění zejména samice na hnízdech, mláďata a vejce, také plazy, obojživelníky, hmyz a nepohrdne ani mršinou. Ptáci hnízdící u nás zimují v Africe.

Volavka popelavá

Velký pták s dlouhýma nohama a krkem a silným dýkovitým zobákem. Dospělí jedinci mají bílou hlavu s prodlouženými černými pery za okem. Samci a samice se od sebe neliší. Mladí ptáci jsou v porovnání s dospělci tmavší a z velké části postrádají bílé zbarvení krku a dlouhá tmavá pera na hlavě. Často se vyskytuje na polích, kde loví hraboše

Výukové programy Ptačí parky

PEXESO

Výukové programy Ptačí parky

PEXESO

Volavka popelavá

Slavík modráček

Drobný štíhlý pěvec
přibližně velikosti
červenky. Hnízdí
především v porostech
rákosu, orobince a ostřic
na okrajích rybníků.
Samec má na hrudi
výraznou modrou
náprsenku. Mladí ptáci
jsou jemně světle skvrnití
a připomínají mladou
červenku, snadno je však
odlišíme díky
charakteristickému
rezavému zbarvení
ocasů.

Výukové programy Ptačí parky

PEXESO

Výukové programy Ptačí parky

PEXESO

Racek chechtavý

Dobře známý pták, náš nejpočetnější racek. Hnízdí v koloniích na rybnících a dalších vodních nádržích. Samec a samice jsou zbarvení stejně. Hlava je v hnízdní době hnědočerná, v zimě bílá s pouhým náznakem černé barvy. Mladí ptáci mají v křídlech různé množství hnědé barvy a tmavý pruh na konci ocasu. Racek chechtavý si zvykl na přítomnost lidí a v zimě často využívá nabízenou potravu.

Jeřáb popelavý

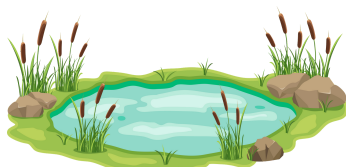
Tajuplné troubení i elegantní tance při zásnubách

Jeřábi jsou s výškou 130 cm nejvyššími ptáky Evropy. Jejich početnost ve střední Evropě vzrůstá, pořád však patří mezi vzácné hnízdiče. V některých regionech Česka se vůbec nerozmnožují. Popularitu si vysloužili mohutností, vznešeností, tajuplným troubením a elegantními zásnubními tanci, při kterých tyto velcí ptáci vyskakují vysoko do vzduchu.

V ptačím parku ČSO Mnišské louky u České Lípy je jejich tradiční hnízdiště. Na Josefovských loukách k velké radosti ornitologů vyhníždili poprvé v roce 2023.

Výukové programy Ptačí parky

PEXESO

Výukové programy Ptačí parky

PEXESO

Tomáš Bělka © birdlife

Tomáš Bělka © birdlife

Čáp bílý

Program Čapí hnízda má počátky v roce 2014, kdy byl u příležitosti celostátního i mezinárodního sčítání čápů čáp bílý spolu s čápem černým vyhlášen Ptákem roku a od té doby zapojuje do sčítání a mapování čapích hnízd širokou veřejnost.

Zapojte se do sledování!

www.birdlife.cz/capi

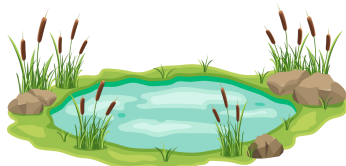
Nejcennější výsledky získáváme právě z opakovaných kontrol na hnízdech v průběhu hnízdní sezóny. Kromě data příletu čápů a začátku hnízdění jsou nesmírně důležité i údaje o přítomnosti velkých mláďat, bez nichž nemůžeme vyhodnocovat úspěšnost hnízdění. Vydržte proto až do konce sezóny.

Jedná se o tažný druh. Nicméně v posledních letech se však vlivem teplejších zim, kdy mají čápi stále dostatek potravy, můžeme i u nás setkat se zimujícími jedinci. Čapí zimoviště leží zejména v subsaharské Africe, kam čápi táhnou dvěmi cestami – buď přes úžinu Bospor nebo Gibraltar. Zpátky na hnízdiště se čápi vracejí během března a dubna. Preferují otevřenou krajinu s různými vodními plochami a mokřinami. Potravu si hledají nejen v blízkosti vody, ale i na loukách a polích. Loví hlavně drobné savce (hraboše, krtky), hmyz a mnohem méně, než si většina lidí myslí, také obojživelníky, plazy, měkkýše a mláďata ptáků. Čapí páry jsou si většinou dlohodobě věrné. Hnízdo nejprve obsazuje samec a hájí jej před ostatními čápy intenzivním klapáním zobáku. Hnízdí jednou ročně od začátku dubna do poloviny srpna. Staví si mohutné hnízdo z větví vystlané jemnějším materiálem a drny. Používají jej opakovaně a každým rokem hnízdo dostavují. Hnízdo může mít průměr i kolem 2 metrů a vážit až 1 tunu. Čápi do něj snášejí 3 – 5 bílých vajec, které střídavě zahřívají oba partneři.

Výukové programy Ptačí parky

PEXESO

Výukové programy Ptačí parky

PEXESO

Čejka chocholatá

Patří mezi nejrychleji ubývající ptačí druhy naší krajiny. Mezi lety 1973-77 a 1985-89 došlo ke snížení početnosti celé populace čejek v ČR v rozsahu 20-50 %. V roce 1989 se u nás odhadovalo 20 000-40 000 párů, ale do příštího mapování v letech 2001-2003 došlo k dalšímu výraznému poklesu zhruba o 70 % na 7000-10 000 párů. Data z Jednotného programu sčítání ptáku ukazují v roce 2022 úbytek o více než 80 % v porovnání s rokem 1982.

Čejka chocholatá

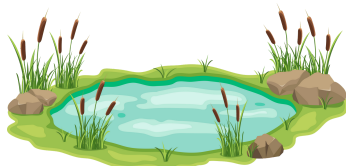
Proč se čejka chocholatá monitoruje?

Čejka chocholatá patří do skupiny bahňáků, tedy ptačích druhů vázaných na vlhká a podmáčená stanoviště, jejichž početnost se v posledních desetiletích snižuje. Mezi hlavní faktory ohrožující čejku chocholatou patří zejména:

- Úbytek mokřadů v krajině
- Změna způsobu hospodaření na travních porostech
- Polní práce, ošetřování a způsob kosení luk
- Hnojení luk
- Predátoři
- Lov

Výukové programy Ptačí parky

PEXESO

Výukové programy Ptačí parky

PEXESO

Čírka obecná

Naše nejmenší kachna, dorůstá do velikosti holuba. Obě pohlaví mají sytě zelené zrcátko ohraničené bílými pruhy. Potravu hledá v mělkých vodách, často plave s hlavou ponořenou pod hladinu. Zimuje jednotlivě nebo v malých skupinkách. Čírky obecné patří mezi nejšikovníjší letce mezi našimi kachnami. Vylétají téměř kolmo z vody a jejich let je velmi rychlý a plný prudkých, neočekávaných obrátek

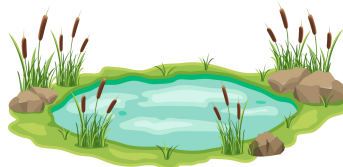

Chřástal polní

Životním prostředím chřástala polního jsou zejména louky, především extenzivně a nepravidelně obdělávané nebo dlouhodobě nekosené. Důležitým faktorem je přítomnost mokřin, pramenišť a drobných krajinných struktur (např. kamenné snosy nebo vrbové křoviny), kde se mohou skrýt během kosení. V menším množství se chřástal polní objevuje také v polních kulturách, na úhorech a ruderálních stanovištích, výjimečně i na lesních pasekách. Rozhodující je alespoň 20 cm vysoká vegetace, která současně není příliš hustá, aby se v ní chřástali mohli snadno pohybovat. Živí se zejména hmyzem, pavouky nebo drobnými měkkýši, na podzim také semeny a zelenými částmi rostlin.

Výukové programy Ptačí parky

PEXESO

Výukové programy Ptačí parky

PEXESO

